פרויקט גמר בעיצוב אופנה ותלבושות

תהליך עבודה מאורגן על פי מודל היהלום הכפול Double Diamond

חוברת הנחיות ושלבי עבודה | 3 יח"ל - סמל שאלון 863387

תשפ"ז

תוכן עניינים

- מבוא, מהות הפרויקט ומדיניות עבודה.....עמ' 3
- הגשת מסמכים לפיקוח מגמת עיצוב אופנה ותלבושות.....עמ' 4
- מעמד בחינת הבגרות ויום הבחינה.....עמ' 5
- הנושא השנתי ..... עמ' 6
- דיאגרמה היהלום הכפול.....עמ' 7
- היהלום הראשון..... ..עמ' 8-9
- היהלום השני..... עמ'10-11
- בקיאות בתורת חומרי הטקסטיל.....עמ' 12
- מעמד הבחינה ואיכות הצגת הפרויקט..... עמ' 13-14
- מחוון שאלון מס' 863589 .....עמ' 15
- לוח זמנים.....עמ' 16

מבוא ,מהות הפרויקט ומדיניות עבודה

מהות פרויקט הגמר בעיצוב אופנה ותלבושות

פרויקט הגמר בהיקף של 3 יחידות לימוד ,סמל שאלון 863589, מהווה פרויקט גמר מסכם ללמידה במגמת עיצוב אופנה ותלבושות.

הפרויקט מהווה תהליך עבודה מחקרי, יצירתי ויישומי המשלב בתוכו ידע עיוני רחב לצד מיומנויות ישומיות של תדמיתנות וטכנולוגית תפירה.

מדיניות עבודה אישית: הפרויקט מוגדר כפרויקט עבודה אישי.

הפרויקט כולל שני תוצרי חובה להגשה: עבודה המשלבת תלקיט עיוני מפורט (תיק פרויקט דיגיטלי בפורמט PDF) המציג את תהליך הפיתוח הרעיוני-יצירתי ודגם תפור גמור ברמת גימור גבוהה המותאם למידות גוף.

פרויקט גמר אישי ועצמאי : החל משנת תשפ"ו הפרויקט מוגדר כפרויקט עבודה אישי. עבודת צוות (עד2 תלמידים) המוכלת עבור כל תלמידי הכיתה ,מותנית באישור מראש של הפיקוח. ראו פירוט בשקופית מס' 6.

משנת תשפ"ח וכחלק ממחוון הפרויקט – ייבדק על ידי הפיקוח יישום הלמידה והשימוש בעבודה דיגיטלית דרך פרויקט הגמר באחד לפחות משלושת האפשרויות : שימוש ב , AIשימוש בתוכנות עיצוב , שימוש בתוכנות תדמיתנות ממוחשבת.

הגשת מסמכים, לוחות זמנים ומערכת השילובית

יש להקפיד על עמידה בלוחות הזמנים של משרד החינוך והאגף הטכנולוגי :

- **אישור הצעות הפרויקט לאישור הפיקוח** : בהגשה לפרויקט גמר ב3 יח"ל לא נדרשת הגשה של הצעות פרויקט הגמר לאישור הפיקוח.

<u>על הטפסים להיות מנוסחים כראוי להגשה במעמד הבחינה הסופי.</u>

- **הגשת תיק הפרויקט לבדיקת בוחן**: את תיק הפרויקט העיוני הסופי, כשהוא ערוך כקובץ PDF, יש להעלות למערכת ה'שילובית' של משרד החינוך לפחות 14 ימי עבודה לפני מועד הגשת הפרויקט.
- אין חובה לכלול בתיק המועלה את גזרות הדגם הפיזיות, אך מומלץ לצרף נספח צילומים מפורט.
- **ציוני מגן ודיווח**: ציון השנתון (ציון המגן) ישוקלל ויוזן בתוכנת השילובית החדשה לפחות 48 שעות לפני הבחינה.

מעמד בחינת הבגרות ויום הבחינה

בחינת הבגרות מתקיימת כל שנה במועד קיץ בנוכחות בוחן חיצוני הממונה על ידי אגף הבחינות. יום הבחינה כולל:

- **בדיקת תיק הפרויקט בשילובית**: הבוחן יבדוק את תיקי הפרויקט שהועלו למערכת השילובית עד 48 שעות לפני הגעתו לבית הספר ויעניק להם ציון מקדים .
- **סיור בתערוכה**: הבוחן יפתח את יום הבחינה בסיור עצמאי בתערוכת הגמר הבית-ספרית כדי להתרשם מרוח הפרויקטים ומרמת הביצוע הכללית.
- **ראיון אישי בעל פה**: חובת נוכחות מלאה של כל תלמיד בבית הספר.

כל תלמיד ייבחן בראיון אישי ובו יתבקש להציג את הדגם שלו המולבש על גוף (דוגמן/ בובה), להסביר את תהליך המחקר והפיתוח הרעיוני, ולהפגין שליטה במושגי היסוד של 'יסודות השפה החזותית' ובידע בתורת חומרי הטקסטיל.

.

הנושא השנתי :חפץ , זהות ומורשת

מסגרת נושא הגג :מדי שנה מפרסם הפיקוח 'נושא שנתי ' המחבר את עבודת התלמיד לשדות דעת אקטואליים ,חברתיים ותרבותיים תוך פיתוח סקרנות ולמידה רחבה.

פיתוח נושא אישי: שלבי הפיתוח הראשוניים של פרויקט הגמר מבקשים מהתלמיד לחקור את הנושא השנתי הכללי, למצוא בתוכו תחום עניין ומיקוד אישי, ולחלץ ממנו את שאלת החקר או גורם ההשראה העיצובי שלו. שילוב הנושא השנתי נועד לחבר את עבודת התלמיד לשדות דעת אקטואליים, חברתיים או תרבותיים, תוך פיתוח ראייה עיצובית רחבה ויכולת התמודדות עם אתגרים מוגדרים מראש.

בשנים האחרונות נסוב הנושא השנתי סביב חפץ: בחירת חפץ אישי, משפחתי , חברתי ו/או תרבותי בעל ערך ומשמעות, תיעוד חזותי שלו, חקירת היסטוריית החפץ, החומרים, הפרופורציות והזיכרונות שהוא מעורר.

ניסוח אתגר העיצוב: גיבוש מפת חשיבה ושאילת שאלות חקר המובילות להגדרת נושא פרויקט הגמר הממוקד לעיצוב הקולקציה ובהמשכו ניסוח שאלת חקר.

מודל היהלום הכפול (Diamond Double) - פרויקט גמר בעיצוב אופנה 5 יח"ל

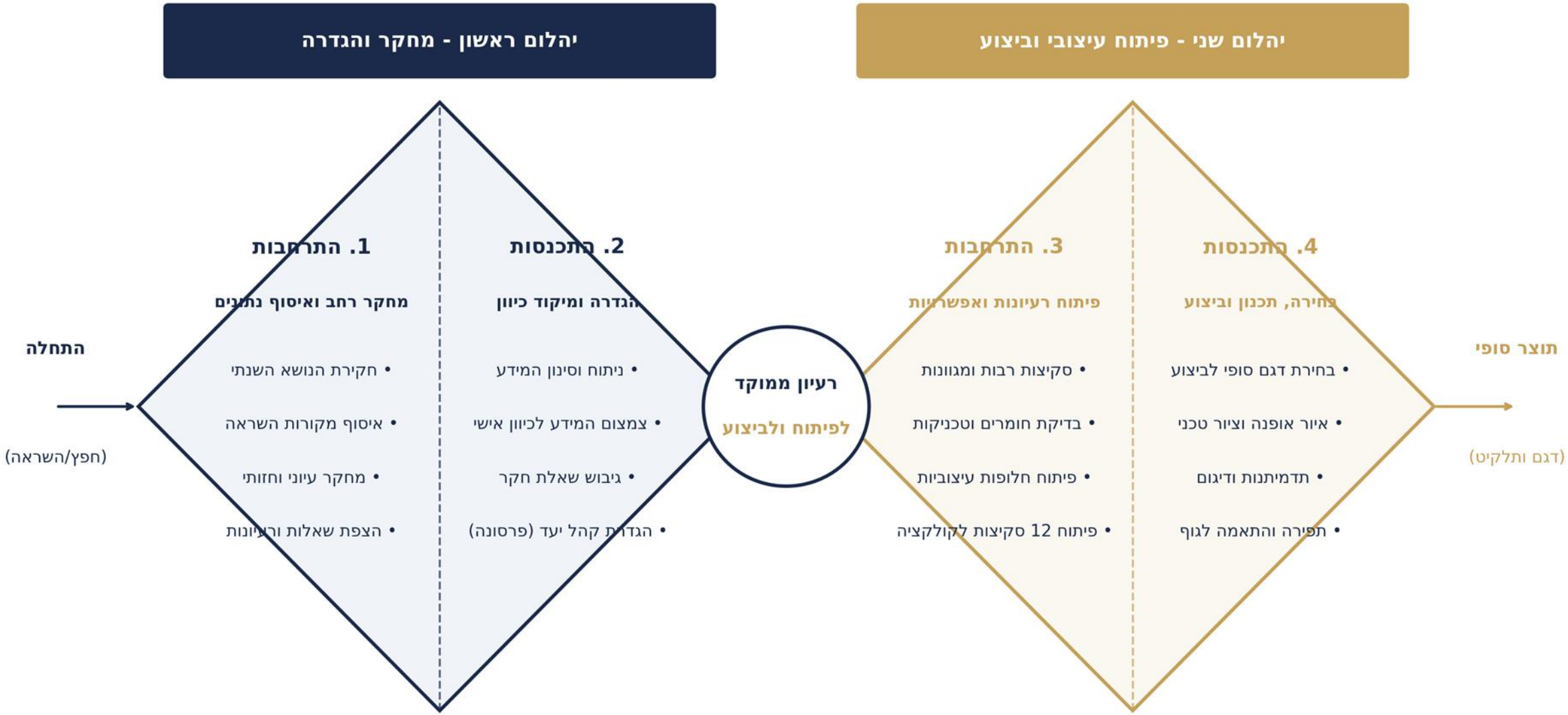

היהלום הראשון: מחקר עיצוב מעמיק ואפיון פרסונה ((Discover & Define

תהליך העבודה המתודי מבוסס על מתודולוגיית חשיבה עיצובית (Design Thinking) המוצגת על פי מודל היהלום הכפול (Double Diamond).

מודל זה מארגן את שלבי הפיתוח השונים על פני שני מחזורי מחקר ועיצוב, המאופיינים בתהליכים קוגניטיביים של הסתעפות (Divergent Thinking) והתכנסות (Convergent Thinking):

- **הסתעפות** (Divergence): שלב של פתיחת המחשבה, מחקר רחב, איסוף נתונים רבים, הצפת שאלות, והעלאת שלל רעיונות שונים ומשונים ללא שיפוטיות או סינון מוקדם.
- **התכנסות** (Convergence): שלב של סינתזה, ניתוח, מיקוד, סינון הרעיונות וקבלת החלטות עיצוביות ומעשיות המבוססות על הצרכים המדויקים שנתגלו.

תהליך העבודה המתודי - היהלום הראשון: מחקר עיצוב וקהל יעד (Discover &Define)

שלב ההסתעפות (Divergence): מטרתו היא לאסוף מידע רחב ומקיף, ללא פתרונות מוגדרים מראש, כדי לגלות ולהרחיב את הידע על הנושא הנבחר. על התלמיד להשתמש בלפחות כלי מחקר שולחני אחד (ספרות, מאמרים, אתרי מידע) ובכלי מחקר שטח אחד (מפגש מעשי, ראיונות או תצפיות בשטח) מתוך ארבעת ערוצי החקר הבאים:

1. **חקר הומאז' / חפץ** מעקב אחר התפתחות החפץ הנבחר בהקשר אישי- משפחתי, תרבותי, חברתי , מסורתי.

2. **חקר צורני ,מבני ,חומרי ,טכנולוגי** מחקר פעולה של ניסוי וטעייה מעשיים (Design by Doing / Learning by Doing) הבוחן כיצד שינויים בצורה, בחומר ובמבנה משפיעים על האסתטיקה והשימוש בו.

3. **איפיון קהל יעד - בעבודת גמר ב3 יח"ל לא נדרש <u>מחקר פרסונה אך מתבקש איפיון של קהל יעד</u>:** גיל, סגנון חיים, חתך סוציואקונומי, סטטוס חברתי, קהל היעד מהווה פריזמה דרכה התלמיד יבקר ויאמת כל החלטה עיצובית שנלקחת.

תהליך העבודה המתודי - היהלום השני: פיתוח שפה עיצובית ובנק רעיונות (Ideation)

לוח השראה וסולם צבעים :גיבוש לוח השראה ויזואלי המאגד תמונות ,חומרים וטקסטורות ,ובחירת סולם צבעים מדויק בן 4-6צבעים המנחים את גווני הקולקציה. תהליך עיצוב דף ההשראה מעביר את התלמיד תהליך של חיפוש, חשיבה ומיון של האלמנטים הויזואלים אותם הוא מעונין לארגן לדף מעוצב . עיצוב הדף והתכנים הויזואליים שנאספו בתוכו מהווים את מקור ההשראה מולו יעבוד התלמיד לטובת עיצוב הקולקציה.

בנק רעיונות מגוון Ideation : הצפת רעיונות מרובים בסקיצות ובהתנסויות בחומרים ,ללא שיפוטיות ועם דגש על כמות ויצירתיות.

פיתוח רעיוני לדגם מייצג עבור קהל היעד : יצירת 10 סקיצות בסך הכל כרעיונות עיצוביים עבור קהל היעד , מעוצבים למטרות שונות.

תיאור הדגם בכתב :כתיבת הסבר מנומק המתאר את השתקפות גורם ההשראה בסקיצות ובדגם הנבחר בהתאמה לקהל היעד ועל ידי שימוש בשפה מקצועית .

תהליך העבודה המתודי - היהלום השני: יישומי אופנה וביצוע הדגם

איור אופנה מקצועי :הגשת דגם נבחר מאויר **ביצוע** בטכניקה המייצגת נאמנה את סוגי הבדים ,הטקסטורות והנפילה שלהם על הגוף.

ניתן להעזר בתוכנות עיצוב דיגיטליות וAI.

ציור טכני מפורט :שרטוט קדמי וגב מדויק הכולל את כל קווי התפר ,החתכים ,המתפרים והאביזרים של הדגם הנבחר.

תדמיתנות ודיגום :שרטוט מפת הדגם ,פיתוח תדמיות מלאות ,גזרות ,ותכנון פריסת הגזרות וסימונן על גבי הבד לקראת גזירה.

תכנון וביצוע התפירה :תכנון מפורט של שלבי התפירה הכרונולוגיים ,התאמת טכניקות תפירה וגימור ,והפגנת מיומנות טכנולוגית גבוהה.

תוצר סופי פיזי :דגם פיזי תפור גמור במלואו ,מגוהץ ונקי ,המותאם לקווי הגוף (על דוגמן/ית או בובה).

בקיאות בתורת חומרי הטקסטיל

הבנת חומרי הטקסטיל והשימוש בחומר מתקיימים בשני חלקי היהלום שבמודל :

ביהלום הראשון: החומר יכול להוות גורם השראה או חלק ממנו , לכוון את כיוון המחקר והנושא.

ביהלום השני : החומר נוכח בעבודה היישומית של הפקת המוצר. הבנת החומר דורשת את הידע הטכני הנדרש לעבודה ולעיצוב שלו לטובת המוצר.

בתיק הפרויקט התלמיד.ה.ה מתבקש להכיר את החומרים איתם בחר לעבוד. התלמיד.ה.ה ינמק ויגדיר את בחירתו בחומר/ בד:

- זיהוי והגדרת התכונות הפיזיקליות והאסתטיות הנדרשות מהבדים לטובת הדגם שנבחר לביצוע)נפילה ,משקל ,גמישות ,חוזק וכד'. הבדיקה תערך על בסיס מה שנדרש בטפסי הבדיקה המופיעים באתר המגמה.
- **מתאר חומרים מפורט :**הכנת טבלה מרכזת של כל הבדים ,סוגי הסיבים ,האביזרים (רוכסנים ,כפתורים ,סרטים) וחומרי העזר הנדרשים לביצוע הדגם הלבה למעשה.

מעמד הבחינה ואיכות הצגת הפרויקט

תיק פרויקט /ספר פרויקט - ארגון כלל החלקים העיוניים והמחקריים ,הסקיצות , פיתוח הגזרות ותהליך תפירת הבגד כתיעוד תהליך העבודה בקובץ דיגיטלי מעוצב בפורמט PDF (המועלה לשילובית) ומודפס בצורה מקצועית בקלסר (למעמד הבחינה). קישור למסמך מנחה לסידור תיק הפרויקט.

העלאת תיק פרויקט לשילובית: העלאת תיק הפרויקט הדיגיטלי (קובץ PDF) למערכת ה'שילובית' לפחות 14 ימי עבודה לפני מועד הבחינה.

פרזנטציה והצגת הפרויקט בתערוכה - כל תלמיד יעצב לוח תערוכה אישית עליו יתלה את דף ההשראה, ציור הקולקציה וציור טכני של הדגם הנבחר לצד לוח ההשראה יונח ספר הפרויקט.

סיור בתערוכה הבית-ספרית: הבוחנ.ת תיפתח את יום הבחינה בסיור בתערוכת הגמר להתרשמות מרוח הפרויקטים, לוחות ההשראה ורמת הביצוע.

שיחה עם הבוחנ.ת: הבוחנ.ת תנהל מפגש ושיחה עם כל תלמיד.ה כשספר הפרויקט מונח לפניה.

מעמד בחינת הבגרות ורפלקציה אישית

שיחה עם הבוחנ.ת:

- הבוחנ.ת ינהל מפגש עם כל תלמיד.ה בו יציג התלמיד.ה את הדגם הסופי (המולבש על גוף או דוגמן/בובה) ויענה על שאלות הבוחנ.תת.
  התלמיד.ה יוכל להכין מענה כתוב מראש עבור השיחה עם הבוחנ.ת.
- בשיחה , התלמיד.ה יתבקש להשתמש בכלים ומושגים של שפה חזותית שנלמדו בפרק א' של המקצוע המוביל "יסודות השפה החזותית" ולהסביר אותם בהקשר לדף ההשראה וציור הקולקציה.
- התלמיד.ה.ה יתבקש לתאר בע"פ את הדגמים בקולקציה, להסביר את השתקפות גורם ההשראה בקולקציה, יעוד הקולקציה , העונה והסגנון שלה על ידי שימוש בשפה מקצועית.
- התלמיד.ה ישאל על בחירת הבדים של דגם הנבחר ועל תכונותיהם.

רפלקציה אישית - התלמיד.ה יתאר את חוויית הלמידה, ההתמודדות שלו עם קשיי הפיתוח במהלך השנה, לקחים שהפיק ותחושותיו לגבי התוצר הסופי.

שאלות מכינות לרפלקציה אישית :

1. מהו האתגר הגדול ביותר וכיצד התגברת עליו ?במה נעזרת ? מה למדת ?
2. מה הדבר החדש שגילת על עצמך כמעצב/ת ו/או כתלמיד ?

מחוון ההערכה לפרויקט 3 יח"ל סמל שאלון 863387 – תשפ"ז

רכה	מה בודקים? דגשים לבדיקת הבוחן	משקל
ון המידע	תחקירים: תחקיר הומאז' / חפץ + תחקיר חומר וצורה+ הגדרת קהל יעד. • מבוא וסיכום אישיים המנמקים את הבחירה והמסקנות. • מבנה תקין: שער, כותרות, אחידות גופן ורשימה ביבליוגרפית.	**15%**
ית מקורית	• דף השראה המבטא את הקונספט וסולם צבעים מדויק. • 10 סקיצות לפיתוח רעיונות לדגם , מומלץ לפתח כקולקציה סיכום של תהליך פיתוח עיצובי של הדגם	**20%**
ומרי טקסטיל	• הגדרת תכונות הבד הנדרשות ונימוק הבחירה בדגם. • בדיקת תכונות פיזיות ומעשיות בדוח ניסוי מסודר. • הגשת מתאר חומרים ובדים מלא לדגם לביצוע.	**10%**
נה	• איור אופנה: המחשה מאוירת של הדגם הנבחר. • ציור טכני: שרטוט קדמי וגב מפורט ומדויק. • תדמיתנות: מפת דגם, גזרות מלאות ותכנון פריסה. • תכנון וביצוע: איכות תפירה וביצוע דגם מוגמר המותאם לגוף.	**45%**
ת הפרויקט	• פרזנטציה בתערוכה האישית. • ראיון אישי: הסבר על הפרויקט ותהליך העבודה, מענה על שאלות בוחנ.ת , שימוש בשפה מקצועית (יסודות השפה החזותית) • הצגת דגם מוגמר המולבש על גוף הדוגמן או הבובה.	**10%**

לוח זמנים מומלץ ואבני דרך לפרויקט הגמר

תאריך יעד	תיאור המשימות לביצוע	חודש
31.10	בחירת נושא מתוך נושא הגג ,חיפש מקורות מידע , סיעור מוחות למיקוד הנושא , ארגון חומרים חזותיים עבור לוח ההשראה,	**ספטמבר-אוקטובר**
10.11.2026	חקר שטח ומחקר שולחני ,בתיבת תובנות ,הגדרת קהל יעד , מקור השראה.	**נובמבר -דצמבר**
31.01	לוח השראה, העלאת רעיונות (סקיצות) ,מיון וסינון רעיונות ,בחירת דגם , בחירת החומרים.	**דצמבר-ינואר**
31.03	קניית חומרים, הגדרת תכונות בד., ציור טכני קדמי/גב, פיתוח תדמיות .	**פברואר-מרץ**
אחרי פסח	איור אופנה , בדיקות ומתאר חומרים ,גזירה ותפירת הדגם. ארגון תיק פרויקט : מחקר, ניסוחים , הקלדות, ארגון גזרות , נספחים	**אפריל-מאי**
14 יום לפני מועד הבחינה מועד קיץ	העלאת תיק פרויקט (PDF)לשילובית ,בתיבת רפלקציה ארוע בחינה : ,הקמת התערוכה האישית, תרגול פרזנטציה וראיון עם הבוחן.	**מאי-יוני**

צ'ק-ליסט להובלת פרויקט גמר מייטיבי

- **עמידה בלוח זמנים :**הקפדה על אבני הדרך השנתיות והגשת הצעת הפרויקט בצירוף מפת חשיבה לאישור הפיקוח עד ה.10.11.2026
- **חיבור מעמיק בין מחקר לעיצוב :**ביסוס כל החלטה עיצובית על תובנות המחקר השולחני ,החפץ האישי , לוח ההשראה ואפיון הפרסונה.
- **מקצועיות ביישומי אופנה :**הקפדה על איכות האיור ,הציור הטכני ,פיתוח התדמיות ,רמת הגימור בתפירה והתאמה לקווי הגוף.
- **תיעוד שקוף ומלא :**שילוב כל שלבי העבודה ,דוח בדיקת הטקסטיל ,תיעוד שימוש ב AI-(בנספח) והרפלקציה האישית בתיק הפרויקט הדיגיטלי.

בהצלחה למורות ולתלמידים כולם !